

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Stichting Nationaal Monument Nederlands
Slavernijverleden
Landelijk Platform Slavernijverleden
T.a.v. de voorzitter, mevrouw dr. B.A. Biekman
Postbus 139
2501 CC DEN HAAG

**Ministerie van
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties**
directie Constitutionele Zaken
en Wetgeving

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
Nederland

Kenmerk
2018-0000790957

Uw kenmerk

Datum 16 november 2018
Betreft Uw brieven van 4 en 18 augustus 2018

Geachte mevrouw Biekman,

Hartelijk dank voor uw brieven van 4 en 18 augustus, waarin u uw opvattingen uiteenzet ten aanzien van een aantal aspecten van het antidiscriminatiebeleid van dit kabinet en de toespraak die ik heb gehouden ter gelegenheid van de Nationale Herdenking op 1 juli 2018 in het Oosterpark in Amsterdam. Ik waardeer uw inbreng zeer.

Hieronder zal ik ingaan op de inhoud van uw brieven. Maar allereerst bied ik u mijn verontschuldigingen aan voor het feit dat een reactie op uw berichten van 4 en 18 augustus zo lang is uitgebleven.

Bij de Nationale Herdenking op 1 juli van dit jaar heb ik vanuit een diepgevoelde emotie uitgesproken dat de slavernij in alle opzichten verkeerd was en dat daar schaamte, diepe spijt en berouw bij passen. Slavernij staat haaks op de waarden in onze Grondwet, op het gelijkheidsbeginsel, ons idee van menselijke waardigheid, op wat wij als land willen zijn. Ik heb de Tweede Kamer mede daarom onlangs toegezegd graag met de collega's van OCW en SZW te verkennen welke mogelijkheden er zijn om tot een structurele inbedding van de financiering van de herdenking van het slavernijverleden te komen.

Mijn collega-minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid coördineert binnen het kabinet de activiteiten in het kader van de *UN Decade for People of African Descent*. Het vergroten van de bewustwording over en aandacht voor het slavernijverleden heeft daarbij op uiteenlopende manieren de aandacht. Dit kabinet heeft verder het voorkómen en bestrijden van discriminatie hoog in het vaandel staan. Mede in het kader van de *Decade*, en breder in het kader van het Nationaal Actieprogramma tegen Discriminatie, vindt een groot aantal activiteiten ter bestrijding van (anti-zwart) racisme plaats.

In uw brieven gaat u in op de uitspraken die minister Blok afgelopen zomer tijdens een besloten bijeenkomst heeft gedaan. In reactie hierop wijs ik erop dat minister Blok de desbetreffende uitspraken heeft teruggenomen en spijt heeft betuigd ten overstaan van de Tweede Kamer.

In uw brief van 4 augustus 2018 hebt u gewezen op de formulering van artikel 1 van de Grondwet en verzocht om ook de aanbevelingen van het VN-comité tegen

Datum

Kenmerk
2018-0000790957

rassendiscriminatie (CERD) te betrekken bij de beraadslagingen over het voornemen uit het regeerakkoord om de in artikel 1 van de Grondwet genoemde discriminatiegronden aan te vullen met seksuele gerichtheid en beperking (handicap).

Bij brief van 28 oktober 2015 (Kamerstukken II 2015/16, 30 950, nr. 80, bijlage 1) heeft het vorige kabinet zijn reactie op de door u bedoelde CERD-aanbeveling als volgt toegelicht:

Discriminatie op grond van ras is verboden in de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb) en het Wetboek van Strafrecht. Het Comité constateert dat de Awgb, anders dan de betreffende bepalingen in het Wetboek van Strafrecht, geen definitie of nadere uitleg geeft van het begrip ras.

Dat is juist. De Awgb bevat van geen enkele daarin genoemde gelijkebehandelingsgrond een definitie of nadere uitleg. Hoewel derhalve niet expliciet benoemd, bestaat er evenwel geen twijfel over dat het begrip ras moet worden uitgelegd conform de definitie in het VN Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie. Dit is vaste jurisprudentie, sinds een uitspraak van de Hoge Raad van 15 juni 1976 (NJ 1976, 551). Ook het College voor de Rechten van de Mens geeft in zijn oordelenlijn deze uitleg aan het begrip ras. Verder is in de memorie van toelichting bij de Awgb expliciet toegelicht dat het begrip ras moet worden uitgelegd conform de definitie in het VN Rassendiscriminatieverdrag (Kamerstukken II, 1990/91, 22 014, nr. 3, p. 13; hierna het verdrag). Diverse zaken die aan het College voor de Rechten van de Mens zijn voorgelegd, betroffen discriminatie op grond van de kenmerken die het Comité geëxpliciteerd zou willen zien (huidskleur, etnische afkomst/origine). In de praktijk is niet gebleken dat het ontbreken van een uitleg van het begrip ras negatieve gevolgen heeft voor de bescherming die de gelijkebehandelingswetgeving biedt. Opnemen van een uitleg van het begrip ras acht het kabinet dan ook niet noodzakelijk.

Ook het begrip 'ras' in artikel 1 Grondwet wordt aldus ruim uitgelegd. Het kabinet heeft niet het voornemen om het begrip 'ras' in de (Grond)wet te vervangen door een ander begrip.

Hoogachtend,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren